

Enajsti kino

Lov na mamuta

od 21. do 25. marca 1983

Zadnja leta smo priča neverjetnega razmaha dejavnosti dveh društev: Škuc in Forum. Neverjetnega zato, ker ne gre za profesionalne ustanove, ki plačujejo delavce, da organizirajo take reči, ker tudi nimata ustreznih prostorskih možnosti (Škuc v hladni stari Ljubljani, Forum tako rekoč v podzemlju), in ker delujeta zares na podlagi svobodne menjave dela – njun program dokaj brezkompromisno realizira interese ljudi, ki se v njiju združujejo.

Zaradi tega pa seveda tudi njune težave niso majhne. Ena izmed njih je srečevanje centralističnih težej v kulturi, ki jih osnutek novega Zakona o kulturnoumetniških dejavnostih in o posredovanju kulturnih vrednot poskuša naravnost legalizirati. Centralistične težnje v kulturi: ta ostra formulacija naj opozori na to, da kulture ni mogoče oblikovati z zakonom, marveč bi moral demokratični zakon slediti dejanskim interesom, tj. temu, kar se že v praksi realizira kot interes širše javnosti.

Če je na primer alternativa: ali gledam film brez slovenskega prevoda ali pa ga sploh ne gledam, se bom v vsakem trenutku odločil za prvo.

In da so Škucove in Forumove prireditve realizacija interesov širše javnosti, dokazuje obisk prireditve.

Pred očmi imam kajpak filmske predstave, ki jih organizirata obe društvi, Škuc na platnu in Forum na videu. Kritike, ki sledijo, so – kakršnekoli so že – posledica tega, da smo te filme (in še nekatere druge, ki žal niso obdelani, kakor npr. *The Great Rock and Roll Swindle*) lahko videli; to se ne bi zgodilo, če bi čakali na profesionalne ustanove s tega področja.

Bogdan Lešnik

Opomba uredništva

V rubriki kritika predstavljamo še dva filma iz sporeda Škuc – Jubilej in Radio On.

Kljub nekaterim spodrslijem tehnično-organizacijske narave, kar je za ŠKUC-eve podvige že obvezujoč standard, je prireditve prilepila nase kar lepo število obiskovalcev, enkrat več, drugič manj, v povprečju pa je bil prostor skoraj vedno napolnjen. Sam naslov petdnevnega projekta »Lov na mamuta« je asociiral in zakrival vsaj dvoje:

1. lovil se je narativni-komercialni film in jasno tudi nikoli ulovil, ker je segment filmov, prikazan v teh petih dneh, povsem drugega registra in vsaj v inovativnem smislu nekaj korakov pred njim;

2. lovila se je identiteta prikazanega in ta poskus je prav tako ostal le poskus.

Ce etikete, kot so npr.: alternativni film, avantgardni film ali pa eksperimentalni film, že zaznamujejo tisti drugi register, omenjen zgoraj, in če je s tem zadovoljeno osnovnemu namenu lova kot samodeklaracije, pa ni popolnoma samoumevno, da tudi adekvatno odgovarjajo prikazanemu.

Že nekajkrat z različnih koncev sprožena vprašanja, kaj te nalepnice pomenijo in kaj zakrivajo, so po tednu lova na mamuta ostala brez pravih odgovorov. Kaj naivno bi bilo vse skupaj strpati v vreče jugoslovanske alternative, še manj sodobne alternative. Kljub petdnevni razkazovanju po dvakrat ali celo trikrat na dan je jasno, da lov ni zajel in preprosto ni mogel zajeti vseh »drugačnosti«, zraslih v okvirih naše filmske scene. Zajet je bil le del teh dejavnosti, kakšen pa je bil ta del, je kaj težko reči v trenutku, ko ne poznamo celote teh drugačnosti.

Nekaj je nespodbitno: lova se je v celoti udeležila le kompletna zasedba OM produkcije, ostali povabljeni pa so se kot gostje poskušali vezati na ta obsejni opus in lovu dajali prepotrebni kolorit večznačnosti.

V opisu vsakega dne posebej bomo nenaumno spregledali ravno glavnino udeležencev lova, pa ne zato, ker bi bila v lovu neuspešna ali neizvedena, ampak zato, ker je na neki način glavnina vedno vidna v prvem planu, kolorit pa zakrit, in je zdaj trenutek, da ga postavimo v ospredje. Gre pa še za en povsem fiziološki moment: avtor zapisa preprosto ni bil sposoben buljiti v platno vsak dan po pet ur ali še več. Le v ponedeljek in petek je spremljal projekcije rdečinitne OM produkcije, to pa se mu zdi premalo, da bi lahko celostno in brez špekulacij ocenil ali zaznal delež njihovega doneska v času lova. Gotovo ni bil majhen, saj se je v vseh dneh na prvi pro-

jekciji odvrtelo približno 30 različnih del, posnetih največ na super 8, nekaj na normalni in 16-ki. Ob dejstvu, da bo ta komplet mogoče videti ob kakšni drugi priložnosti brez gostov, se lahko lotimo prav njih.

Prvi dan, to je v ponedeljek, je s svojim programom gostoval osiješki avtor IVAN FAKTOR s tremi svetovnimi in eno ljubljansko premiero. Tako je pisalo v priloženem programu »Lova«, zakaj dejansko je recenzent njegov »nastop« v ŠKUC-u iz objektivnih razlogov »prešprical« in se pripravljal na veliki lov v torek.

V torek sta se predstavila dva gosta, IVAN OBRENOV in JOVAN JOVANOVIĆ. Obrenov prihaja iz Novega Sada, sodeloval je na nekaterih festivalih amaterskih in alternativnih filmov in spada v mlajšo gardo te vrste avtorjev. Videli smo štiri filme, vse posnete na 16 mm trak: *A Movie '68*, *Dodiri*, *Gledaj, da ti seme ostane čisto* in *Izmedu crvenog i belog*. Zadnji in prvi sta posneta s statično kamero. V *A Movie '68* v zadnji tretjini s pomočjo zooma iz bele ploskve vidimo celoto, to je kuhanje prekipevajočega mleka in nato poplesavanje mleka po razgreti plošči, kar nekako ustreza nakazani ideji v naslovu: mlečnost generacije '68, s katero se Obrenov z distance identificira, saj sam pravi, da ji še vedno pripada. *Izmedu crvenog i belog* nadaljuje »andy-warholovsko« tradicijo ufilmanja nekega akta – v tem primeru prehranjevanja z jagodami, s tem, da drugo polovico »nadgradi« z množico zamikov. *Gledaj da ti seme ostane čisto* deluje najbolj šokantno: prek velikih planov različnih delov ženskega telesa, ki si lakira nohte, nas pripelje do celostne podobe ženskega akta. Sedi na prozorni posodi, v katero izloči nekaj tekočine, le ta pa je polna gomazečih deževnikov.

Obrenov pojmuje filme kot del sebe in izven njega nimajo nobene vrednosti. Od tu tudi občutljivost pred avditorijem, za kate-rega trdi, da nima kompetenc soditi njegovim filmom. In v trenutku, ko se začne pre-